

Priopćenje za medije

Luxembourg, 16. siječnja 2023.

Količina opasnog otpada u EU-u i dalje se povećava

Unatoč mjerama EU-a da se smanji nastajanje opasnog otpada količina nastalog opasnog otpada u EU-u od 2004. nastavila se povećavati. U pregledu koji je danas objavio Europski revizorski sud (Sud) daje se uvid u postojeće i buduće izazove u postupanju s opasnim otpadom, kao što su poboljšanje razvrstavanja, jamčenje sljedivosti, povećanje recikliranja i borba protiv nezakonite trgovine otpadom, koja je i dalje unosan posao.

„Nastajanje opasnog otpada u porastu je i EU mora poduzeti mjere u pogledu tog problema“, izjavila je Eva Lindström, članica Suda zadužena za ovaj pregled. „Recikliranje i uporaba energije najpoželjniji su načini rukovanja s opasnim otpadom, a zbrinjavanje bi se trebalo primjenjivati samo u krajnjem slučaju. Međutim, više od 50 % opasnog otpada EU-a i dalje se zbrinjava. U ovom pregledu pokazujemo da sprječavanje nastanka opasnog otpada te njegova obrada i dalje ostaju izazovi, ali se njima i pružaju određene prilike.“

Najbolji način za postupanje s opasnim otpadom zapravo je sprječavanje njegova nastanka. To je od 1991. jedan od prioriteta EU-a. Mjere EU-a usmjerene su na utjecanje na metode koje gospodarski subjekti primjenjuju pri osmišljavanju i izradi proizvoda, traženje od onečišćivača da odgovaraju za svoj otpad i pružanje boljih informacija potrošačima. Unatoč tim inicijativama količina opasnog otpada nastalog u EU-u ne smanjuje se.

Opasni otpad mora se obrađivati u namjenskim postrojenjima u skladu sa strogim pravilima i sigurnosnim zahtjevima. Zbog proizlazećeg administrativnog opterećenja i viših troškova za gospodarske subjekte dolazi do rizika od nezakonite trgovine opasnim otpadom, pri čemu subjekti ne prijavljuju otpad koji su proizveli kao opasan te ga umjesto toga nezakonito odlažu ili ga nezakonito otpremaju drugdje. Revizori naglašavaju da bi se pravilnim razvrstavanjem i sljedivošću opasnog otpada moglo spriječiti njegovu nepravilnu obradu i nezakonita zaobilazna procedura, ali napominju da se opasni otpad različito razvrstava u različitim državama članicama. Europska komisija mogla bi i pojačati svoje napore za usklađivanjem primjenjivog zakonodavstva EU-a, poručuju revizori. Usklađivanjem nacionalnih elektroničkih registara opasnog otpada s planiranim europskim registrom za otpremu otpada moglo bi se pomoći da se ostvari djelotvornija sljedivost opasnog otpada tijekom njegova životnog ciklusa.

Opasni otpad trebao bi se po mogućnosti pripremiti za ponovnu upotrebu ili reciklirati. Međutim, velike količine opasnog otpada nisu prikladne za ponovnu upotrebu, a recikliranje je otežano tehničkim poteškoćama i nedostatkom tržišnih mogućnosti za materijal nastao recikliranjem. Revizori u pregledu ističu da bi se poboljšanjem tehnologija i kapaciteta recikliranja pružile određene prilike. Primjerice, uporabom ključnih sirovina iz elektroničkih uređaja i drugog otpada dala bi se potpora strateškoj autonomiji EU-a.

U ovom priopćenju za medije iznesene su glavne poruke pregleda koji je izradio Europski revizorski sud. Cjeloviti tekst pregleda dostupan je na eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Nezakonita trgovina opasnim otpadom i njegovo nezakonito odlaganje i dalje su unosan posao – godišnji prihodi samo za nezakonitu trgovinu procjenjuju se na iznos između 1,5 i 1,8 milijardi eura. Otkrivanje, istrage i kazneni progoni rijetki su, a kazne su niske.

Mogućnosti za nezakonitu trgovinu mogle bi se ograničiti primjenom digitalizacije u svrhu uvođenja bolje sljedivosti opasnog otpada i borbe protiv lažnih deklaracija, kao i mehanizmom sankcija s jačim odvraćajućim učinkom. Zabrana svih pošiljaka otpada za zbrinjavanje, koju je Komisija predložila 2021., mogla bi dodatno doprinijeti smanjenju nezakonite trgovine opasnim otpadom.

Kontekst

U zakonodavstvu EU-a opasni otpad definiran je kao otpad koji ima jedno opasno svojstvo ili više njih, npr. eksplozivno, nadražujuće ili otrovno svojstvo. Takav otpad može naštetiti okolišu i ljudskom zdravlju.

Proizvodnja (posebno metala), obrada vode i otpada, građevinarstvo i rudarstvo sektori su na koje zajedno otpada 75 % proizvodnje opasnog otpada nastalog u EU-u. Opasni otpad može nastati i u kućanstvima (npr. određeni lijekovi, upotrijebljene baterije, proizvodi za čišćenje, elektronički uređaji).

U području upravljanja otpadom zemlje EU-a dužne su primjenjivati pravne zahtjeve EU-a na nacionalnoj razini. Komisija je pokrenula niz postupaka zbog povrede prava protiv država članica u slučajevima neprenošenja zahtjeva EU-a u nacionalna pravila ili neusklađenosti s tim zahtjevima. Komisija ima pregled financijskih sredstava EU-a dodijeljenih za gospodarenje otpadom u općenitom smislu (te su za programsko razdoblje 2014. – 2020. u tu svrhu dodijeljena sredstva EU-a u iznosu od 4,3 milijarde eura), ali ne i specifično za gospodarenje opasnim otpadom. Dostupni podatci upućuju na to da se takvo financiranje u svrhu istraživanja i izgradnje kapaciteta uglavnom osiguralo u okviru programa Obzor 2020. Sljedeći najveći doprinos financiranju gospodarenja opasnim otpadom dolazi iz Kohezijskog fonda i Europskog fonda za regionalni razvoj. Kao dopune proračunu EU-a financijska sredstva za gospodarenje otpadom, uključujući opasni otpad, pružaju se i u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost te iz Europske investicijske banke. Nakon donošenja Uredbe o taksonomiji 2020. EU je prestao financirati spaljivanje opasnog otpada i njegovo odlaganje na odlagališta, što su aktivnosti koje se smatraju neodrživima. Umjesto toga, EU promiče aktivnosti recikliranja.

Ovaj dokument nije revizijsko izvješće, već pregled koji se najvećim dijelom temelji na javno dostupnim informacijama ili materijalima koji su posebno prikupljeni u tu svrhu. Među prethodne publikacije Suda koje se tiču ovog područja ubrajaju se izvješće o [načelu „onečišćivač plaća”](#) te pregledi o [električnom i elektroničkom otpadu](#) i o [plastičnom otpadu](#).

Pregled koji su izradili revizori Suda naslovljen „Mjere EU-a za odgovor na sve veće količine opasnog otpada” dostupan je na [internetskim stranicama Suda](#).

Kontakt za medije

Služba Suda za odnose s medijima: press@eca.europa.eu

- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – M: (+352) 691 553 547
- Vincent Bourgeais: vincent.bourgeais@eca.europa.eu – M: (+352) 691 551 502
- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu – M: (+352) 621 552 224